

บันทึก

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
(กรณีรถยนต์ของกรมปศุสัตว์เกี่ยวข้องกับรถจักรยานยนต์ได้รับความเสียหาย
และผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ถึงแก่ความตาย)

กรมบัญชีกลาง มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๔๖๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือข้อกฎหมายซึ่งมีข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า เมื่อ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๐ นายหาญ คำคง เจ้าหน้าที่ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์กรมปศุสัตว์ ขับรถยนต์ของทางราชการไปปฏิบัติราชการที่จังหวัดสระแก้ว ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่เกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนรถจักรยานยนต์ เป็นเหตุให้นายทองใบ ชัยจำ ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ถึงแก่ความตายและรถจักรยานยนต์เสียหาย นางสาวรณิ ชัยจำ ภรรยาของผู้ตายเรียกค่าเสียหายทั้งสิ้นเป็นเงิน ๑๑๓,๐๐๐ บาท ซึ่งนายหาญ คำคง ยินยอมชดใช้ค่าเสียหายให้แก่นางสาวรณิ ชัยจำ แล้วในคดีอาญาศาลจังหวัดกบินทร์บุรีได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๓๓๕๘/๒๕๕๐ ให้จำคุกนายหาญ คำคง จำเลยในความผิดฐานขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเป็นเวลา ๑ ปี และปรับ ๕,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอลงอาญาไว้ ๑ ปี ส่วนรถยนต์ของกรมปศุสัตว์นั้นเสียหายเพียงเล็กน้อยนายหาญ คำคง ได้ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเดิมพร้อมใช้งานได้ตามปกติซึ่งกรมปศุสัตว์ได้ตรวจรับไว้ตามระเบียบราชการแล้ว ต่อมากรมปศุสัตว์ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๖๐/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรมปศุสัตว์พิจารณาแล้วเห็นว่า นายหาญคำคง เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก ซึ่งยังไม่ถึงขั้นจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่เป็นการขับรถโดยประมาทโดยใช้ความเร็วขณะผ่านทางแยกทั้งที่นายหาญ คำคงเห็นรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายวิ่งชะลอความเร็วอยู่บนไหล่ทางด้านซ้ายในลักษณะที่จะเลี้ยวขวาข้ามไปยังถนนที่อยู่ตรงข้าม แต่ก็มิได้ชะลอความเร็ว ทำให้ไม่สามารถหยุดรถได้ทันในระยะกระชั้นชิด เป็นเหตุให้เฉี่ยวชนกับรถจักรยานยนต์ นายหาญฯ มีส่วนทำให้เกิดความเสียหายด้วย จึงเห็นควรให้ร่วมรับผิดชอบในความเสียหายครั้งหนึ่งเป็นเงินจำนวน ๕๖,๕๐๐ บาท กรมปศุสัตว์ จึงขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาอนุมัติเบิกจ่ายเงินคืนให้แก่นายหาญ คำคง จำนวน ๕๖,๕๐๐ บาท คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง นายหาญ คำคง จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายและเห็นควรให้วางหลักเกณฑ์การกำหนดความเสียหายในกรณีจะต้องรับผิดชอบว่ามีเหตุใดบ้างที่นำมาหักลดหย่อนความรับผิด กรมบัญชีกลางขอหารือว่า

๑. การพิจารณาให้ผู้รับผิดชอบชดใช้เต็มจำนวนความเสียหาย โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีนั้นมีเกณฑ์การลดส่วนจำนวน

ค่าเสียหายอย่างไร และจะลดลงถึงครึ่งหนึ่งหรือเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนค่าเสียหายที่ทางราชการได้รับหรือไม่

๒. ความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมได้แก่กรณีใด การหักส่วนความรับผิดชอบดังกล่าวมีเกณฑ์อย่างไร

๓. การที่นายหาญ คำคง ได้จ่ายค่าปลงศพ และเงินค่าซ่อมแซมรถจักรยานยนต์ไปก่อนจำนวน ๑๑๓,๐๐๐ บาท และได้นำรถยนต์ของทางราชการไปซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีดังเดิมนั้นสามารถจะนำมาเป็นเหตุลดหย่อนตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘ วรรคสอง ได้หรือไม่ อย่างไร และอัตราส่วนที่ขอลดจำนวนดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมปศุสัตว์) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. เมื่อกระทรวงการคลังวินิจฉัยแล้วว่า ความเสียหายที่กรมปศุสัตว์ได้รับเกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของนายหาญ คำคง พนักงานขับรถของกรมปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ก็ต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งให้นายหาญฯ ทราบ ตามนัยข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง^๑ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. กรณีที่หารือข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาวรณิ ชัยจำ ผู้เสียหายมิได้เรียกร้องหรือฟ้องให้กรมปศุสัตว์ชำระค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากนายหาญฯ ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าซ่อมแซมรถจักรยานยนต์และเป็นค่าปลงศพให้นางสาวรณิฯ ไปแล้วด้วยเงินของนายหาญฯ เอง จึงไม่มีกรณีที่กรมปศุสัตว์จะไล่เบี้ยจากนายหาญฯ แต่นายหาญฯ ก็ชอบที่จะใช้สิทธิเรียกให้กรมปศุสัตว์ชดเชยค่าสินไหมทดแทนที่ได้ชำระให้แก่ผู้เสียหายไปก่อนได้ ตามนัยมาตรา ๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. ส่วนกรมปศุสัตว์จะพิจารณาชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้นายหาญฯ หรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่จะนำมาพิจารณาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติใน

^๑ ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตน ให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๘ วรรคสองและวรรคสาม^๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่จะต้องคำนึงถึงจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่นายหาญฯ ได้ใช้ให้แก่นางสุวรรณฯ ว่าเหมาะสมกับกรณีหรือไม่ก่อน

๔. สำหรับประเด็นข้อหาหรือเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การลดหย่อนหรือการหักส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘ วรรคสองและวรรคสาม^๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กระทรวงการคลังหรือมาตามข้อ ๑ และข้อหาหรืออื่นตามข้อ ๒ และข้อ ๓ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ไม่อาจกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปได้ เพราะการพิจารณาลดหย่อนหรือหักส่วนความรับผิดให้แก่เจ้าหน้าที่ในความเสียหายเรื่องใดเป็นดุลพินิจของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป

(ลงชื่อ) อัคราทร จุฬารัตน

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๔๒

^๓ มาตรา ๘ วรรคสอง

วรรคสาม

สิทธิเรียกให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

วรรคสอง

วรรคสาม

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)